

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Érmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázisba hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre . . . . . 10 frt —
Félévre . . . . . 5 frt —
Negyedévre . . . . . 2 frt 50
Egy hónapra . . . . . 1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-basábospetitorsorozatbeiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitlár 4 basábos petitorsortért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Csütörtök, január 24.

17. szám.

Ujabb harc küszöbén.

(—) A képviselőház mandátuma —
egy ir a „Nemzet“ — tudvalevőleg ez
év őszén jár le. nem valószínű azonban,
hogy a képviselőház ez ideig együtt ma-
radjon, (tudvalevőleg 1872. óta minden
képviseleti évben a három évi cyclus
teljes letelte előtt oszlott fel) s most ha
jól vagyunk értesülve, a képviselőház
oly időben fog feloszlatni, hogy az új
választások még május hó folytán
megtörténhessenek.

Nosza megüti a nagy dobos e hirre
a „Pesti Napló“ s kislíti, hogy ha igaz,
miserint a képviselőválasztás májusban
lesz, ez csak azért lesz, hogy a főrendi
és képviselőházi ellenzék kijátszassék,
mert a kormánypárt minden perczen ké-
szzen van, s így készen áll arra, hogy meg-
lepni az ellenzék, figyelmezteti tehát
híveit, hogy lépjen akcióba gyorsan,
mert a veszély, mert: aduaces fortuna
juvat.

Hanem mielőtt e biztatáshoz, e jós-
lathoz jut a vén sybilla, sok rettenetes
dologt megjósol előbb. Tisza állása in-
gázozik: Most is azért ment fel Bécsbe,
hogy ott szíverősítőt vegyen, a döntő
körök pártfogásáért esdekeljen, hogy fel-
hatalmazásokat kérjen arra nézve, misze-
rint a horvát országgyűlés után a ma-
gyart is feloszlatthassa. Ha aztán a döntő
körök már nem találják őt megtartható-
nak, az obsitos államférfiak sorát fogják
vele szaporítani, elteszik ad acta, hogy
soha többet elő ne kerüljön, megteszik
titkos tanácsosnak s aztán a világ napi
rendre tér felette.

Hát ha ezeket olvassa az ember,
nem önként eszébe jut-e ama bizonyos
állat, mely makkal szokott álmodni? Hi-
szzen ezek mind olyan dolgok, melyek
nagyon is az ellenzék szája ize szerint
vannak tálalva. Az erős férfi tehát ino-
gázozik. Eszünkbe jut egy adoma. Erős kö-
högés bántott egy embert. Barátja rész-
véttel kérdezősködik, hogy hát még min-
deg köhög? Adja Isten — felel a be-
teg — hogy még vagy 50 évig köhög-
hessek.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Báthory Zsigmond.

Jókai Mórtól.

Erdély fejedelmi székét 1586. év végén
Báthory Zsigmond foglalta el: mint vá-
lasztott fejedelmet.

Jezsuiták növelték: főtanácsadója volt
a gyóntatója, Carigli, az olasz.

Töle tanulta meg, hogy a „szél s zen-
tesíti az eszközöket.“

Nagy célzt tűzött ki magaele: Erdély
naderejét egyesíti Magyarország és Ausztria
hadihatalmával a közös ellenség, a török jár-
mánák összetörésére.

A késő idők higgadt szemlézője a cselra
nézve igazat fog neki adni; de az eszközei-
ért elítéli.

Legelőször is rávette a moldvai és ha-
vasalföldi vajdát, Mihályt, hogy mondja fel
a törököknek a hűségét, azután a temesi és
szeremi ráczságot biztatta fel, hogy lázadjak
ellen a basák ellen: végre a magyar kirá-
lynak ajánlá föl szövetségét a szultán
ellen.

Tervnek szép volt. Hanem a mi legin-
kább utjában állt, az volt maguknak az er-
délyi rendeknek az ellenszerve a törökökkel
való háboru iránt. Az országgyűlésen nagy
volt az ellenzék. Erdély legelső főnemesei
álltak az ellen, azok között a fejedelem nagy-
bátyjai, Boldizsár és István. S mi-
kor a fejedelem az országgyűlésen erősz-
kolni akarta a saját tervét, a főurak megha-
ragadták rá s egyszerűen letették a fejede-
lemségből, s helyébe választák a nagybáty-
ját Boldizsárt.

Hát mi is azt mondjuk: adja Isten
hogy Tisza Kálmán még sokáig úgy
inoghasson a miniszteri székben mint
jelenleg!

A kit sokkal komolyabb dolgok meg-
nem bírtak ingatni, azt bizony egy sport
heccezt meg nem ingatja. A ki szilárdan
megtudott állani annyi évek súlyos terhe
alatt; a ki a scyllák és charybdisek kö-
zött erős kézzel tudta vezetni az ország
hajóját, az nem fog meggingani egy nagy-
uri passió hullámvetése miatt; s a ki
nem félt szembeszállani a komoly ve-
szélylyel, az nem retten meg a főurak
unalom szülte ásításától.

Hanem azt kimondani, hogy ezen
főrendi komédiát, az udvar is helyeselte,
vagyis hogy a képviselőház akarata el-
lenében az udvar is pártállást foglalt
volna — az már több mint illoyalítás,
annyira, hogy erre reflektálni uralkodónk
alkotmányszeretettel szemben nem is
tartjuk szükségesnek.

A mi azt illeti, hogy Tisza Kálmán
azért akarja a választást májusban meg-
ejteni, mert az ellenzékét készületlenül
akarja találni, elég legyen a vándor
apostolokra utalnunk, a kik az ellenzékét
már évek óta szervezik sőt szervezték
mindenütt a hol arra alkalmas talaj ma-
tatkozott, s hogy a kormánypárt jobban
van szervezve, az szerintünk azt mutatja,
miserint az ellenzék handabandák nem
képesek többé erős gyökeret verni, hogy
a hiszékeny nép, családását belátva, nem
akar többé futni az elérhetetlen után.

Mi különben igen természetesnek
tartjuk hogy a választások közeledtével
a pártok tömörülnek, és ezt, mindaddig
míg tisztességes uton történik, nem ve-
heti rossz néven senki. De azért, mert va-
lami nem akar minden bolondot elhinni,
s annál fogva azon pártok csatlakoznak,
mely a „lassan de biztosan a
haladást“ jelszót tűzte zászlójára, őt
kárhoznatni, plane gyanusítani nem tis-
ztességes dolog.

Mi felőlünk szervezkedhetik, tömör-
ülhet az ellenzék a hogy neki tetszik,
nyugodtan nézünk a választások elé, mert

Zsigmond azonban hirtelen körül
fogatta őket fegyveres csapatjaival, az egész
ellenzékét láncra verette, köztük a tanács-
elnökét, a kancellárt, sőt saját nagybáty-
ját Boldizsárt is, s másnap egy részét,
minden itélet nélkül lefejeztette Kolozsvár
főpiazán, a többi a tömlőözben fojtatta meg;
azok között nagybátyját is.

Mikor a főurak kivégzése végbement,
Boldizsár neje kétségbeesetten tört utat
magának a fejedelemhez, s lábához vetve
magát, kegyelmet esdeklét a férje számára.

Zsigmond gunyosan rugta el őt a lá-
bától s drabantjainak parancsolá, hogy tépjék
le erről az asszonyról az öltözeteit, hadd öl-
töztessen föl a férje azokba a fejedelmi ru-
hába, a miket pár nap előtt díszekedve mu-
tatgott, s meztelen dobatta ki a nőt az
utczára.

Azután odaállt az ablakhoz, s végig
nézte barátai, atyáinak kivégzetését, közbe-
közbe könnyeit törülgette és sirának szó ha-
gon panaszkodva: „Teremtő istenem
és megváltóm! mit vétettem én
ellened, hogy kényyeritesz s atyám-
fiaivérrel elbemocskolnikesze-
met? De hát több te akarátod
az atyafiságnál!“

Igy némitá el Zsigmond fejedelem
Erdélyben az ellenzékét.

Hallatlan zsarnoki vértett volt az Er-
délyországban; de a kik megmaradtak, he-
lyeselték.

Most azután lehetett a török ellen in-
dulni.

Megkezdte a tervezett hadjáratot egy-
szerre minden ponton és mindenütt jó siker-
rel. A bászágban a feltámadt rácok foglal-
ták el várakat a töröktől, Bukarestben Mi-

szándékunk tiszta, álláspontunk szilárd
s jelszavunk: a haza minden
előtt!

— A miniszterelnök bécsi utja. Mind-
eddig nem érkeztek hírek, melyek a kor-
mányelnök Bécsben tartózkodása felől tájé-
koztatást nyújtanának az érdeklődésnek. A dol-
gok természete hozza magával, hogy az elő-
terjesztések és javaslatok tekintetében, me-
lyekkel a korona első tanácsosa az uralko-
dóhoz fordul, a legteljesebb discretiót tart
kötelességének minden tényező, a melynek
azok felül tudomása lehet. Nem vélnünk azon-
ban csalódnai, ha kifejezést adunk abbéli hi-
tünknek, hogy a kormányelnök ez alkalom-
mal való előterjesztései igen fontos elhatáro-
zásokat vonhatnak maguk után, mindazon
politikai kérdéseket illetőleg, melyek ez idő
szérint Magyarország közéletét foglalkoz-
tatják.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 23.

A közoktatási költségvetés tárgyalása
foglalkoztatta ma a képviselőházat. Az álta-
lános vitát Irányi indította meg egy len-
dületes szép beszéddel sürgetve a vallásza-
badságról szóló törvény alkotását. Eziránt
határozati javaslatot is adott be, másfelől
a baptisták sérelmeit hozta fel.

Trefort miniszter kifejté, miért nem
fogadja el Irányi határozati javaslatát. Ilyen
törvény dissolutióba vinné a magyar álla-
mot. A mi a baptistákat illeti, azok lehetnek
jó földművelők s jó iparosok, de nem bírnak
egyházi szervezettel s nincs köztük papnak
vagy püspöknek való ember. — A ház több-
sége nem fogadja el Irányi javaslatát.

A budapesti egyetem theologiai tanárai-
nak fizetése felemeléséről Ugron Gábor
szólt fel, szemére vetvén a miniszternek,
hogy miért akar a felség köpenyegével ta-
karózni s az indokolást alkotmányos szem-
pontból támadta meg. Trefort miniszter
védelmezte a tételt, mire a tétel a minisz-
teri s nem a pénzügyi bizottsági javaslat
szerint fogadtatott el, mely utóbbi töröl-
te a fizetésfelemelés következtében támadt
14,000 frt differenciát.

A tárgyalás további folyamán Ugron
Gábor a kolozsvári egyetem felszerelése
érdekében s a n-szebeni jogakadémia meg-
szüntetése mellett szólalt fel. — A többi
speciális érdekű tételnek is történtek ki-

szabja meg. A vajda és oláh nemzet
Zsigmondot „felséges urának“ fogja
cizmezni, a fejedelem a vajdát „kedves hű-
vénnek“. A vajda nem cizmezi magát „isten
kegyelméből“ való uralkodónak, sem a városok-
kat a maga városainak. Viszont a fejedelem
kötelezi magát, hogy Oláhországot és annak
egyházát jogaiban, a népet nemzeti szoká-
saiban megtartja, határait minden ellenség
ellen, egész hadi erejével, pénzzel és ágyu-
val megvédelmezi. Tíz nap múlva éppen ilyen
szövetséget kötött Zsigmonddal Ráczván vajda
is, a moldvai hospodár.

Ez volt tehát érve egy nagy cél: Er-
dély Moldva és Oláhország egye-
sítése egy fejedelmi kézben. S ez a kéz
erős volt: a háromszorta súlyosabbá lett
kardot éreztetni is ellenével.

Zsigmond oly magasan állt akkor,
hogy tettenek egész mezejét végig belát-
hatta. Egyfelől a háta megett levő tért bi-
zosította: a temesi bászágba küldte egy dan-
darral Borbély György vezérért; más
felől Moldva védelmére Horváth Mi-
hály, Békés István dandárait, maga
a derék seregét Feketehalomnál
gyűjté egybe.

És a közben még a menyegzői pompára
is gondolt. Helyettese Bocskay István
hozta eléje Grätzből Mária Krisztinát,
Károly főherceg leányát, ifju
jegyesét, kit anyja is elkísért Gyulafehé-
várig. A menyegzőt fejedelmi pompával
ültek meg. A mint az utolsó áldomás elhang-
zott, a fejedelem felöltö panczéját, lóra ült
és sietett a táborba.
Előbb a babér, azután a mirtusz.
Az új nagyvezér, Szinán basa, a ke-
resztényesség legirgalmatlanabb ellene már

sebb jelentőségű felszólalások. Így So-
sich Pál a kaposvári, Simonyi Iván a
mosonyi 4 osztályu gymnasium érdekében
szólt fel, melyet 6 osztályra kívánt kiegé-
szíteni. A miniszter mindkettőre biztatoan
felelt.

Vidovics azt indítványozta, hogy
valamely, a miniszter által kijelölendő állami
tanítóképezdénél oly tanszökeket rendszere-
sítsen, melyeken a különböző hitfelekezeti
szertartások taníttatnak.

Trefort miniszter kimutatván e ki-
vántág teljesítésének lehetetlenségét, a ház
nem fogadta el Vidovics indítványát.

A tárgyalás a népevelési szükségletek-
nél félbeszakítottván, holnap folytatni fog,
mikor esetleg az igazságügyi költségvetés is
szönyegre kerül. Végül Kállay János
adta elé interpellációját a nyiregházi váms-
sorompó iránt.

Ezzel az ülés véget ért.

Tisza miniszterelnök Bécsben.

Az „Orsz. Ért.“-nek jan. 23-ról távira-
tozzák Bécsből:

Király ő felsége ma d. e. 10 órakor Ti-
sza miniszterelnököt ismét kihallgatáson fo-
gadta, mely félóraig tartott. A miniszter-
elnök a délutáni gyorsvonattal tér vissza Bu-
dapestre.

Tisza miniszterelnök a horvát ügyre és
a miniszteriumnak a főrendiház többségéhez
való állására vonatkozólag tett ő felségének
előterjesztést, melyre nézve az uralkodó tel-
jes helyeslést nyerte ki.

Ugyanerre vonatkozólag a „Bud. Corr.“
jelentése így szól:

Ő felsége ma délelőtt br. Orczy Béla
minisztert kihallgatáson fogadta. Ezután
Tisza miniszterelnököt fogadta egy órai ki-
hallgatáson. A miniszterelnök minden javas-
lata teljes jóváhagyással fogadtatott a ko-
rona részéről. A képviselőháznak legközelebb
előterjesztendő több törvényjavaslat szintén
előleges jóváhagyást nyert. — A főrendiház
ízenete, ha a költségvetési vita gyors lefo-
lyásu lesz, ennek befogásával, ha pedig el-
húzódna az, a pénzügyi költségvetés tár-
gyalása előtt fog a képviselőházban tárgya-
lás alá kerülni. Mivel a változtatlan javas-
latnak visszaküldése a főrendiházhoz, a mos-
tani körülmények között nem mutatkozik op-

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

portunusnak, a kormány indítványozni fogja, hogy a ház e törvényjavaslatot egyszerű jegyzőkönyvi határozattal ez idő szerint vegye le a napirendről. A képviselőház köréből esetleg előterjesztendő határozati javaslatot, a melylyel a kormány utasították, hogy a ház elé alkalmas időpontban minél előbb egy megfelelő házassági törvényjavaslatot terjesszen, kormány valószínűleg nem fogja ellenezni.

Az új honvédelmi miniszter kinevezése egyelőre nincs kilátásba véve. — Tisza, Orczy báró és Bedekovich miniszterek ma délután Budapestre utaznak.

Városi közgyűlés.

Debreczen jan. 24.

Elnök gróf Dégenfeld József ur a közgyűlést megnyitván felolvastatik a polgármesteri jelentés.

Ennek kapcsán egyhangu helyesléssel elfogadtatik az elnök azon indítványa, hogy az elhunyt gróf Ráday honvédelmi miniszter özvegyéhez részvételt küldessék.

A zenei segélyezés, és a költségvetés előirányzatát jóváhagyó miniszteri leiratok tudomásul vétetnek.

A debreczen-nánási vasút közigazgatási bejárására vonatkozó s egyéb kevésbé fontos min. leiratok tudomásul vétetnek.

A hortobágyi sajtószövetkezet segélyezés tárgyában leérkezett min. leirat örömmel vétetik tudomásul. E leiratban meggyrészt a keresk. miniszter a város segélyezésre hívja fel, addig a magatartásából 800 frtyui összeget a sajtó készítésénél alkalmazandó szakfőnöki fizetésével felajánl. — A tanács a miniszteri leiratban említett segélyezést örömmel kész teljesíteni. A közgyűlés a miniszternek ajánlatért köszönetet szavaz.

Az árvaszék. a tisztai ügyész, és a magánlevéltári bizottság évi jelentés tudomásul vétetnek.

A folyó évi legeltetési rendszabály hosszabb vitát idézett elő, s némi lényegtelen módosítás után végre elfogadtatták.

Az előfogatási ügy rendezése tárgyában beterveztett tanácsai előterjesztés jóváhagyatik.

A vekerihasonbéri let meghosszabbítása és az ott lévő épületek átvétele tárgyában adott tanácsai javaslatnak, hogy a hosszabbítás engedélyeztessék, és az eddigi épületek átvétesse — csak az utóbbi része fogadtatik el. Az új bérletre árverés kitűzésére utasították a tanács.

A bevehetetlen régi közmunka tartozások töröltettek, s az 1878-79 és 80 évi legelőadóból bevehetetlené vált összeg leiratni rendeltetett.

Özv. Bájlér Istvánné nyugdíja és Balogh Mihály, Ropesin Lovaháji rendőrök. Mátyás István Mohahájdú kegydíja megszavazattak.

A sajtóbizottsági esküdtek 1884. évi szolgálati lajstromának összeállításáról szóló polgármesteri jelentés tudomásul vétetnek.

A nyújtott ellenőrző bizottságba Barsay István, Öry Sámuel és Beke Imre beválasztattak.

A közigazgatási bizottságba a tisztai ügyész helyettesül Ujváry István ügyvéd továbbra is kijelöltetik.

A főjegyző jelentése, mely mellett az izraelita iskola segélyezésére vonatkozó levéltári adatok is beadattak. Az izraelita iskolának meg szavazva levő segély ki-

adatik, mihelyt ilyen iskolával a helyb. izr. hitközség birni fog.

A közgyűlés többi tárgyai között fontosabb volt még az ipartanodai bizottság megalakítása és szervezetének tárgyalása. Az e tárgyban a bizottság részéről benyújtott javaslat elfogadtatik, az ipartanodai bizottságba megválasztatnak elnökek: Beke Mihály, tagok: Jóna Dániel, Szikszay Lajos, Szikszay József, Serli Ede, Propper N. János, Posszert János, Böszörményi Pál, Erdélyi István és Dóczy Gedeon.

A lakbér szabályzat tárgyalása a februáriusi rendes közgyűlésre halasztott.

Végül polgárosítottak: Makay Mihály és Rózsás Bálint.

A debr. iparos ifjuság egyetene évi jelentése az 1883-ik évről.*

Tisztelt közgyűlés.

Ismét elmúlt egy év s ifju korát élő egyetünk ismét névből lett egy esztendővel! Nem nagy idő egy év föleg testületek-nél, melyek nincsenek egy rövid emberi élet szűk határai közé szorítva, hanem élhetnek az idők végtelenségéig. — és mégis mily sokat tehet az ember egy év alatt is, ha idejét megbeszélve serényen munkájához látott — vagy megfordítva mily visszafordíthatatlan sokat veszíthet, ha csak egy évet is tétlen ségben, minden nyomon nélkül az enyészeti mélységek fenekére merülni engedett. Nem lehet azért kicsinyelnünk az egyetek életében sem egy esztendőt, mert itt is ép úgy áll, mint egy esztendő, hogy a múlt év a múlt év s a jövő! mert az idő itt sem ismétli magát.

És valóban méltán száll magába ó év alkonyán minden vallásos ember s méltán állítja önmagát az elmúlt evvel együtt legigazabb bírójára, lelkiismeret ítélőszékére és számot adni sáfárkodásáról s méltán kér boldog megelégedést és jótékony megnyugvást, ha számadáskor oly eredményt mutathat fel, mely szorgalmas munkásságra vall s viszont méltán veheti szívére, ha egy évet is tétlenül elveszni engedte, azért kérlelhetlen bírójára által vád alá helyezve lett.

Mi is ösmertük a lefolyt év fontosságát, midőn a tisztelt közgyűlés előtt ezennel beszámolunk vele, ösmertük akkor is, midőn küszöbére lépve elváltunk hivatalunkat s elfogadtuk a belénk helyezett bizalmat; jól láttuk, hogy ez év folyamán sok oly fontos kérdés vár megoldásra, mi talán szerény tehetségünk körét túl is szárnyalja.

Midőn ezek előrebocsátása után az alábbiakban számot adnánk működésünkről, megjegyezni kívánjuk, hogy a vezéregyleti teendők, melyek időnk legnagyobb részét igénybe vették, önálló fontosságuknál fogva külön fogunk szólni s első sorban egyetünk beléletét tekintve kísértjük meg hű képét nyújtani a múlt év történetének.

1. A belügyeket illetőleg első teendőnk a közgyűlés az volt, hogy egyetünk tagjai gyarapítása céljából aláírási íveket boosítottunk s azokkal kezünkben mozgalmat indítottunk meg város szerinti egyetünk érdekében. Ezzel ugyan az első sorban célzott eredményt, azt t. i. hogy a helybeli iparos osztály ifjuságát minden oldalról bevonjuk egyetünk keretébe, — nem érthettük el, de fáradozánk még sem volt eredmény nélkül való, mert midőn az aláírási ívek beérkeztek, már akkor több mint 60 taggal szapo-

* Lásd a „Debreczeni Ellenőr” január 23-iki számát.

rott egyetünk, és a megindított mozgalom hatása az egész éven át folytón érhető volt, mit bizonyít azon körülmény hogy összesen véve 126 új tag lépett az elmúlt év folyamán egyetünkbe, kiket a régebbi tagokkal összevéve, a múlt évi létszám s a vezetésünk alatt lefolyt évben történt változások tekintetbe vételével következő számtani arány mutatkozik:

A múlt évi elnöki jelentés szerint az egyet alapító tagjainak száma volt 33, mely az elmúlt évben egygyel szaporodván, mai létszám 34, pártoló tag volt 134, múlt évi szaporulat 70, — együtt 204, — melyből a tagsági díjak nem fizetése folytán kiléptettek tekintettünk s töröltünk 35, mai létszám 169, így is 35 fővel több, pedig a szándékosan kitörölt fentebbi 35 egyén egytől egyig a régebben beiratkozott, tehát a múlt évi elnöki jelentésben felvett 134 főből töröltett s így a most lefolyt évbeni szaporulat valójában mégis 70 főre tehető. Rendes tag volt a múlt év elején 83, évi szaporulat 56 — együtt 139, — ezek közül eltávozás, kilépés és halálozás folytán töröltetett 27 mai létszám tehát 112. Ezek szerint a mai napon van egyetünknek 1. alapító 34, 2. pártoló 169, 3. rendes 112, összesen tehát 315 tagja.

A múlt évi 215-el szemben. Nézetünk szerint oly haladás, mely egyetünk erkölcsi tekintélyének s vagyoni gyarapodásának egyaránt fontos tényezőként tekinthető.

2. Ezzel kapcsolatosan élénk figyelmet fordítottunk a tagsági díjak pontosabb befizetésére, mert mint a múlt évi elnöki jelentés komoly bajként kiemelte, — itt nagymérvű hátrány volt észlelhető. E tekintetben a gondos után nézés eredménye az lett hogy még a múlt évben csak 284 frt 80 kr jött be összesen tagsági díjakból, addig ez évben e czímen 636 frt 80 kr bevételt tüntett elő a pénztári kimutatás. És pedig

a) rendes tagsági díjakból befolyt a múlt évben 202 frt 80 kr, a jelen évben 246 frt 80 kr, tehát több 44 frtal.

b) pártoló tagsági díjakból befolyt a múlt évben 32 frt, a jelen évben 365 frt, tehát ez évben 333 frtal több.]

E szerint itt is tetemes javulás constáltható, mindazonáltal e tekintetben teljes sikerrel nem dicsekedhetünk, mert hisz azt most sem mondhatjuk el, hogy a hátralékos és esedékes tagsági díjak mind egy krig befolytak.

3. Fő törekvésünk volt egyetünk voltaképeni célját az önképzést és segélyezést vagyis az egyet rendes tagjai szellemi és erkölcsi mívelődését s nehéz napjainban való segélyezését, gyamolítását lehetővé előmozdítani.

Ere nézve eltekintve az egyleti könyvtár nyújtotta előnyöktől felolvasás tartatott 3, a nyári táncmulatság és évfordulati ünnepély alkalmából pedig szavalati versenyt rendeztünk s a jelebb szavalóknak verseny díjjal való kitüntetését által egyetünk tagjait az önképzésre s nemes versenyre serkenteni igyekeztünk.

Vége pedig a tagok szakszerű tovább képzése céljából téli tantályamot állítottunk fel, melyen az egyet tanulni vágyó tagjai csekély 3 frt havi tandíj mellett nagy részben az egyet pénztárából fizetett s fejenként 50 frttal honorált 3 szaktanár által előadott következő tantárgyakból u. m. 1., a helyes írás és gyakorlati irálytan, 2., a számtanból s könyvviteltanból, 3., a rajzból szakszerű oktatást nyerjenek számszerint 23-an.

E tantályam mult év november 30-tól vette kezdetét s folyó évi márczius végéig fog bezáródni, hogy minő eredménnyel? ma még nem tudhatni, de tekintve a beiratkozott tagok szorgalmát és a közreműködő tanár

urak teljes előismerést érdemlő odadó buzgalomát, nem kételkedünk, hogy az eredmény teljeseleg kielégítő leend. S ha e tantályamot általánosítani sikerülend mi okszerű vagyoni gazdálkodás s lelkiismeretes kormányozás mellett kétségtelenül lehető lesz, — ugy e mozzanat oly erkölcsi vívmánynak tekintethető, mi nem habozunk kimondani egyetünk évkönyvének egyik legszebb lapján méltán foghat helyet s biztos zálogát képezendi egyetünk felvirágzásának.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy e tantályam felállításai és fenntartási költségei fedezésére 400 frt segélyért folyamodtunk a nagyméltóságú földmívelés ipar és kereskedelemügyi miniszteriumhoz, — kérvényünk azonban ez ideig le nem érkezett. A mi pedig az anyagi segélyezést illeti, az elmúlt évben 32 egyleti tagnak 42 frt 53 kr kedvezményezett áru gyógyszerbeli segélyt, — 3 egyleti tagnak 14 frt 99 kr segélyével kórházi gyógykezeltes, — 2 betegségből felüdült tagnak pedig 8 frt 20 kr segélyzést, végre egy elhunyt egyleti tag hozzátartozóinak temetkezési költségekre 20 forint segélyt nyújtottunk.

Ezekhez hozzá véve még az egyleti orvosnak megszavazott 50 frt tiszteletdíjat, betegsegélyezés czímen összesen 135 frt 68 kr adozatot hozott egyetünk a jótékonysság magasztos oltárára.

Idegen iparos ifjunak pedig több mint 40-nek nyújtottunk segélyt részint az által, hogy mérsékelt 10 kr díj mellett utasfogadókban őket elszállásoltuk illetve befogadtuk, részint pedig és főképen az által, hogy majdnem mindanyinak mnnkát közvetítettünk.

4. Mint rendesen, ugy ez évben is két táncmulatságot rendezett egyetünk u. m. a téli és évfordulat emlékünnepélylyel kapcsolatban a nyári, s örömmel constálthatjuk hogy minden tekintetben oly szép sikerrel, főleg anyagi tekintetben oly fényes eredményel minő talán ez ideig még páratlanul áll egyetünk életében, mert a téli bál 484 frt 95 kr a nyári pedig 200 frt tiszta hasznót eredményezett, mi ékesen szóló bizonyítékát képezi a város minden rendű és rangu lakosság részéről egyetünk iránt érzett rokonszevnek és jóakaratsnak.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy volt az elmúlt évben két emlékeztetes ünnep napja is egyetünknek egyik gr. Szécsényi Pál földmívelés ipar és kereskedelemügyi miniszter ur ó excentiájának, másik gr. Zichy Jenőnek az iparügy iránti páratlan érdeklődésért s őriási fáradhatlan tevékenységéért élezesen „i p a r g r ó f n a k” keresztelt főúrunk városunkban időzése alkalmából mind két magas vendéget az önálló iparosokkal karöltve lelkes ovatóival, s fátylvas zenével tisztelte meg egyetünk ifjusága.

6. Mint egyik közművelődési tényezőktől említtük fel az egyleti dalardát, mely Mácsay Sándor karmester urnak adott vezetésével mellett kevés szüneteléssel ez évben is sikeresen működött.

(Vége köv.)

Egy debr. tanuló öngyilkossága.

A járvány feltartóztatlan a maga pusztító utjában. Az öngyilkossági szomorú esetek városunkban is feltűnően ismétlődnek s maholnap a józanul gondolkodó komoly férfiak kétségbe kell esnie, látva a mai könnyelmű, léha és éhhetetlen ifjuságot, mely az első kellemetlenségűl pisztolyt ragad és saját élete ellen tör.

Csúdalatos, hogy éppen a műveltebb ifjuságnál, a tanulókban harapózik el a bor-

Hanem e rémlátás mégis végzetes fordulatot képezett Erdély és a magyar nemzet történetében.

A magyar nemzet egyik legnagyobb hőse, a gyurgyevői diadal bajnoka, a három országot egyesíteni tudó „király” a kinek hűbérese lett a moldvai és havasalföldi vajda, szövetséges társa a magyar király és római császár, annyira üldözve érezte magát az éjszaka rémei által, a mik nászágyát választák nyugtalan fekhelyekül, hogy anyai és ily nagy sikerek után gyurgyevőre csak azzal lepte meg a világot, hogy ő leteszi a fejedelmi süveget, le a hadvezéri páncélt, kardot, de még a házassági rózsakoszorút is; elvált a feleségétől és — pappá esküszik. Mindenféle bíbor szín, rozsdavörös és fekete papi talárokat varratott magának, azokba bujt a kísértetek elől: a nevével való találkozásához olvasót vitt magával s ülekezés helyett imádkozott. Hasztalan volt tanácsosainak minden könyörgése, rendek tiltakozása; nevének könnyűje. A huszonegy éves ifju lemondott a trónról és minden világi örömről: libornok vágyott lenni.

Mikor marasztották: nem maradt; mikor visszafogadták; ismét megbánta tettét; kísértetei egyre kínzóbbak lettek: nem tudott másképp menekülni, minthogy elvégre egy életben maradt rokoni hívott elő, Báthory Endre bíbornokot, kit a cardinal-süveg megöröztette a legyilkolatlanság; annak adta át a fejedelemséget. Cserélték: ő átvette attól a capuciumot, az ő töle a koronás sisakot.

És azzal „neki indula, mint Kain, a sok ártatlan vérontásért bujdosni a világba.”

akkor átkelt a Dunán. Bizonyítá hadereje tömérdek voltát az is, hogy a próféta zászlaját is magával hozta Sztam bulból.

Mihály vajda és Király Albert, a maguk tizenhatezer főből álló seregével fel nem tarthatták a xerxesi hadat s a havasok háza vonultak előre: a hajdani város romjai mögé s onnan védték magukat hősies ellenállással, míg Zsigmond segélyükre megérkezik.

A fejedelem ez alatt hatalmas haderőt gyűjtött össze. Táborában volt huszezer székely, kiket ősi szabályainak helyreállításával tudott föllekesíteni és négy ezer szász, többnyire jó lövészek: az oláh hadakkal együtt ment a hadserege hatvan ezer főre 75 ágyuval.

Mikor egész hadát megindítá, közel Kalugyerénél egy magas hegytetőről nézte Szinán basa. Nem volt kedve az ütközethez. Félt, hogy anynyi diadalban megfээрült szakállát bizony bemocskolja. Visszahátrált Bukarestig. A magyar-oláh hadsereget pedig még jobban fellekesíté a hír, a mit gyorsfutár hozott a temesi bányából. Vitéz Borbély György megverte kegyetlenül a temesvári basát egy nagy ütközetben, Tótvaradot, Lippát, Facsétet, Csanádot rohammal elfoglalt.

Ok sem maradnak hátrább. Szinán basa Targovistya városában négyezer törököt helyezett, negyvenhat ágyuval, azok közül kettő félmérföldre hordja a tekéket. S azt az erős várat a bükke Alibasától három nap alatt elvették ostrommal, minden ágyuzgatás nélkül. Székelyek, oláhok egymással versenyezve

mászták meg a falakat. — Élve senkit sem hagyta meg az egész őrsgöböl.

Szinán basa, mikor meghallotta a rémhírt, el nem akarta azt hinni; mikor meg aztán elhitte, akkor hanyattholok rohant rengeteg hadával, a próféta szent zászlajával, vissza Gyurgyevő felé: felgyújtatva a háta mögött Bukarestet. De a magyar és oláh vezérek utána rohantak, seregének felét a Duna inenső partjára szorították, azt levágták, élve egyet sem hagyta: aki uszni nem tudott, ott veszett. Ezen a napon mint a török írők maguk állítják, elpusztult a török táborral együttjáró zsákmányoló dulárok egész tömege. És ottvesztett a roppant ozmán hadsereg minden zsákmánya, podgyása, ágyui, élelmi szere. Szinán basa másnap Gyurgyevóban kísérté meg az ellenállást: a magyar-oláh seregek onnan is kiverített roppant veszteséggel: a nagyvezér, élete alkonyán ily csufosan megaláztatva, maga is megbeszélve, futott haza serege romjaival Sztambulba. Nem volt szüksége selyemzsinórra: megölte a szegény.

Zsigmond fejedelem és Mihály vajda oly fényes győzelmet vívtak ki a törökön, amilyent száz év óta nem jegyeztek fel Európában, és kivitták azt a maguk erejével, magyarok és románok; nem segítve Európa nagy potentátjaitól; nem vezéreltve más által, mint hazájuk szeretetétől, aki mindig a legnagyobb hadvezér volt és lézen a világon!

Rezső király pedig ezalatt vizsgálta a csillagok összeköttetéseit és ásbektusait.

Babérkoszoruzta már a fejét Zsigmond fejedelemnek, s a babér minden foltot eltakar, még a rokonver cseppjeit is.

Dicsőséges hadjáratair mindenki megbocsátotta neki azt a szörnyettét, amivel hadviselése tervét megnyitotta.

Csak a halottak nem bocsátották meg. Azt jegyzék fel a krónika-írők, hogy midőn az öreg Báthory né Majláth Margit megtudta, hogy Zsigmond kivégezteté az ő fiát Boldizsárt és második fiát Iffi Jánost; megátkozta a fejedelmet, ezzel a szóval:

„A menyasszonyi nyoszorójánál álljanak a meggyilkoltak véres árnyékai mindig közted és örömeid között!”

S az átok megfogant.

A fejedelem, ki a csatateri diadalo után tele édes vágyakkal sietett ifju hitvesét fölkeresni, az édes találkozás örömei helyett csak hideg borzalmakat talált mellette. Jövetelénél láng volt: az ölelésnél jég. Rémeiket látott maga és felesége között: véres alakokat, kik halott arcaikat kettjük között lájk; levágot feket, a mik lábaik előtt végig gördülnék; a meggyilkolt Boldizsár nejét, ki férje szemfedelével takargatta meztelenségét. Mind átkozták, fagyasztják, barreszketést büvölnek tagjaira.

„Báthory Zsigmondot, így ir Istvánffy, menyegzőjekor megbüvölték volt, hogy nem lakhatott együtt a feleségével. Az ördög, az emberi nemzetségnek és minden jónak ellensége, menyekzőjökön megbüvölte volt, hogy feleségével sem nem lehetett, sem nem maradhatott.”

Nem volt az büvölet; hanem a lelkiismeret mardosása.

zasztó járvány fogékonyabb fel a legkönn Két hét alatt el öngyilkossá kettő fájdalom

Tegnap gymnasiumi t borzasztó ese kávéház volt.

Az öngy következőket

Tegnap hazamenet a a „Petőfi” ranás zavarja károga és ij tejeről, s az együtt sebes vészába. A utuk, feltörtük rult rémas lá ifju halántéka és feje lehany lábainál egy

Rögtön itt öngyilkoss esztelen neve: ifju, ki a debnásiumban tart tartozott.

Egy jele B é l a kétség pár pillanatra gettek. U d v hirta Makait, — Csak engem itt, — kicsit.

Magára szoba ajtját, Minden got előre meg el, mert több ezek között at és Nyikos Ják kis aranagyűlő névjegy, mely vezetéséből fiz házban levő e

A kapitá vén Kovács s jegyzőkönyv testet a kórha

Ez az ön Az in d o k r a következőke

M a k a i öngyilkosságot tőh kávéház vélben meg is s z e r e l e ment. A cassie ez látszik ki irt és melyet kalmunk van vél ily hangzi

Kedve Sajgó szí

te hozzád, te ban is előttem veledet hagyta nekem legtöbb nak egy elítél s nem tudva, használja fel. csakhogy enge magam ítéltm

Na de er ne hidd kedve oka. Te egy e ítéltetek ross életunttság vit folyvást üldöz

Bocsáss valamit tettem ugy ezt a köz és nincs.

Az arczé melyik nap é napokban, hog

De utóli hogy azaz é hanem ha teh anyámmal állj anyám vigasz a legjobb aka bet egy elvag csás meg egy

Maradok Debrecze Bocsás n rúd a bírás is

Utolsó pi véremnek ha

A cassie Zöldi) Ter nótól egy arc pillanatan es

Beszélik, mek-ember ált kezett izgatni n a k heves, g méstézt, a le k a i barátaiva hogy az a fu. Az öngyil ifjuság kebele keltezt. Makai részvétellel vise

zasztó járvány leghamarább, hogy éppen, a fogékonyabb a csiszoltabb elmében támad fel a legkönnyebb lépésre a bűnös gondolat. Két hét alatt ime a harmadik tanuló követ el öngyilkosságot városunkban, s ezek közül kettő fájdalom szomoru végű volt.

Tegnap este Makai Károly VII. gimnasiai tanuló lőtte főbe magát, — s a borzasztó esemény színhelye a „Petőfi” kávéház volt.

Az öngyilkossági esetről tudósítónk a következőket írja:

Tegnap este 10 óra tájban a színházból hazamenet a n. várad utcán haladtam, midőn a „Petőfi” kávéház előtt egy pisztoly durranás zavarja meg az éji csendet. A varjak károrgva és ijedten repültek fel a házak tejéről, s az utcán járók néhány emberrel együtt sebesen futottunk fel a kávéházba. A mellékszoba ajtaját zárva találjuk, feltörtük a zárt, s midőn az ajtó feltáruzt rémes látvány tárult szemünk elé. Egy ifjú halántékán meglőve székén ült. Kezei, és feje lehanyatlottak, — meg volt halva; lábainál egy hatlövétű forgó pisztoly hevert.

Rögtön tisztába voltunk azzal, hogy itt öngyilkosság követtetett el. A szerencsétlen neve: Makai Károly eszékői ifjú, ki a debr. ret. főiskolában a 7-ik gimnasiaumban tanult, — s a jobb tanulók közé tartozott.

Egy jelenlevő barátja Udvarhelyi Béla kétségbeesetten beszélt el, hogy még pár pillanat előtt együtt mulattak és beszélgettek. Udvarhelyi egy pillanatra kihívta Makait, de ez vonakodott kimenni.

— Csak menj magad — mondá — hagyj engem itt, — hadd busuljam ki magam egy kicsit.

Magára maradvá Makai bezárta a szoba ajtaját, s elkövette az öngyilkosságát.

Minden oda mutat, hogy az öngyilkosságot előre megfontolva szándékosan követte el, mert több renbeli levelet hagyott hátra, s ezek között atyjának továbbá D a k o s László és Nyikos János tanulóitársainak. Ujján egy kis aranygyűrű volt, tárczájában pedig egy névjegy, melyen megírta, hogy 10 frtnyi követeléséből ízzessék ki a „Petőfi” kávéházban levő csekély tartozását.

A kapitányi hivatalnál jelentés tétetvén Kovács biztos megjelent a színhelyen s jegyzőkönyvet vett fel az esetről s a holttestet a kórházba szállíttatta.

Ez az öngyilkossági eset hűen elmondva. Az indokra nézve ugyanazon tudósítónk a következőket írja:

Makai már napok óta tevezte, hogy öngyilkosságot fog elkövetni, és ezt a „Petőfi” kávéházban levő kassier nének egy levélben meg is írta volt. Kétségtelen hogy szerelmese kergette halálba a szerencsétlent. A cassiernőbe volt szerelmes, legalább ez látszik ki abból a levélből, melyet hozzá írt és melyet az átadván a rendőrségnek alkalmunk van szőszert is közölhetni. A levél így hangzik:

Kedves szeretett Terézem!

Sajgó szívvel írom e néhány sorokat te hozzád, te hozzád a ki az utolsó pillanatban is előttem voltál képzeletemben. A te leveledet hagytam legutóljára, mert ehez kell nekem legtöbb lelkibátorság, képzeld magadnak egy elíteltet, a ki az utolsó órákban van, s nem tudja, hogy ezt a kevés időt mivel használja fel. Eppen ilyen vagyok én is, csak hogy engem nem a törvény hanem önön magam ítéltet halálra.

Na de ennek úgy kellett történni, de ne hidd kedvesem, hogy ennek te lennél az oka. Te egy cseppet sem vagy. De azért ne itéljétek rosszat felőlem, hidd el nem az életuntásig vitt engem a tette. Már 2 év óta folyvást üldöz ez a mániám!

Bocsás meg tehát kérlek ha valaha valamit tettem ellened. Es kérlek tekintsd úgy ezt a köztünk volt viszonyt, hogy volt és nincs.

Az arczképet megfogod kapni valamelyik nap és én éppen azért sürgettelek a napokban, hogy a tiedet adnád át nekem.

De utóljára még egyszer szépen kérlek, hogy azaz én esetem ne aggasszon téged, hanem ha teheted tedd azt a kedvemért, hogy anyámmal állj levelezésbe. Legalább ha tudna anyám vigasztalódni te általad. Most már a legjobb akaratom mellett sem írhatok többet egy elvagyok érzenyülve. Kérlek bocsás meg egy ily fiatal öngyilkosnak.

Maradok szerető tisztelőd

Makai Károly

gymn. VII. oszt. tanuló.

Debreczen 1884. jan. 23.

Bocsás meg, hogy kedves emlékü gyűrűd a sirba is elviszem.

Utolsó pillanatomban felfogadnálak testvéremnek ha szüleim itt volnának.

A cassiernő neve Grün (most már Zöldi) Teréz, volt színésznő. Makai e nőtől egy arczképet is birt, a melyet utolsó pillanatban csókjaival borított el.

Beszélik, hogy a cassiernő a fiatal gyermek-ember által táplált szerelmet nem igyekezett igaztani. Osmerve azonban Makai a k heves, gyulékony, hirtelen lobbánótérmészetű, a levél tartalmát közölte volt Makai barátaival, hogy örködjének felette, ne hogy az a fia valami bolondot kövessen el.

Az öngyilkossági eset a főiskolai tanuló ifjúság kebelében megérett és szenzációt keltett. Makai iránt tanulóitársai a legmélyebb részvételt viselteknek.

Az ifjú ember öngyilkossága város-szerzte nagy szenzációt keltett s részvételt beszélnek a jeles tanuló szerencsétlen esetéről. Tanuló társai mint szolid embert, jó barátot, előjáróit pedig mint jeles tanulóit tisztelték, s temetése nagy részvét mellett fog lefolyni. A temetésnél a collegium nevében nt. Csiky Lajos tanár ur kéréstett fel a gyászima elmondására.

A szülék táviratilag értesítették a szomoru esetről s valószínűleg jelen lesznek gyermekük végtisztességétélénél.

Napi hírek.

Jókai Mór koszorus írónk a ma délutáni vonattal érkezett meg városunkba. Az indóházánál nagyközönség várta, s ezek közt láttuk gróf Degenfeld József főispánt R a z s ó Gyula alispánt, Simonffy Imre polgármestert, Körner Adolf főkapitányt, Fekete Sándor megyei főjegyzőt, Szinay Gyula megyei tisztügyészt, továbbá Fráter Imre, Csanak József, Kiss Sándor Tólvgyi Titusz, Végh Gyula, Bern Kálmán Krecsányi Ignác és Vértessy Arnold urakat. A vonat megérkezte után a kocsiból kilépő, Jókai nagy éljenzessel üdvözöltetett, s Simonffy Imre polgármester mondott rövid meleghangú üdvözlő szavakat. — Jókai a körülálló ösm erősei legtöbbszörrel eszókolozott, s Csanak urtól neje után kérdezősködött, s beszélgetés közben megjegyezte hogy: „Kálvinista ember úgy jön ide mintha Mekkába menne.” — Jókai a Csanak kocsijában foglalt helyet s egyenesen lakására hajtott.

Jókainé asszony tiszteletére tegnap délelőtt az ó szíves házigazdája Csanak József ur családja és a család rokonai körében gazdag ebédet rendezett, melyre vendégeül meghívtak: Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, Nagytisz. K. Tóth Mihály, Fráter Imre, Kiss Sándor, Krecsányi Ignác és Vértessy Arnold. Az ebéd délután 4 óráig tartott, s vig pezsgőzés s egymást erő felköszöntők közt folyt le. Az első felköszöntőt K. Tóth Mihály ur mondotta az ünnepelt vendégre, s aztán újra meg újra poharat emeltek Simonffy Imre, Fráter Imre, Vértessy Arnold, s a felköszöntések közül több hangzott fel olyan is, mely az ifjú lekésedés tüzétől áthatott szíves házigazdát illette.

A ref. egyház lelkesi karának presbiteriumának együttes intézkedése folytán, a keresztelési, esketési és temetési összes anyakönyvek a mai napon Kiss Albert lelkesi parochiális lakásának, földszintjén állandóan elhelyeztettek. Ennek következtében, a mai naptól kezdve, nevezett helyen lesznek minden halálozási esetek bejelentendők, s ugyanott adatnak ki az anyakönyvi kivonatok és lelkesi hivatalos bizonyítványok.

Jókainé koszorú. Sok bámuloja volt ma a piacon a kirakatokba helyezett koszorúknak. Arany, ezüst, babér és virág koszorúkkal volt tele több kirakat. Ez utóbbiak közt rendkívül diszes a színtársulat, a főiskolai gimnázium hallgatói, és a Csanak József és neje. Ma a városban valóságos Jókainé ház uralkodott. Mindenütt az esteli jubileumról beszéltek, mely oly fényes lesz, a milyennek a debr. színház még nem volt színhelye.

A „Debreczeni Hírlap” holnap megjelenő számát csak azoknak küldi meg a kiadóhivatal a kik határozottan kijelentették, hogy azt jártni óhajtják. A kik tehát a „Debr. Hírlap”-ra előfizetnek, vagy azt jártni akarják, s ilyenformán már a holnapi száma is igényt tartanak szíveskedésük az szerkesztőségünkbe megizenni.

Meghívás. Szőlőszóti és borászati vándor-tanár t. Plohár Pál ur a város háza nagy termében 1884. január 30-án szerdán d. u. 3 1/2 órakor borászati-pincekezelési-előadást fogván tartani, ezen alkalomra a szőlő-birtokosok, s általában az érdeklődők meghívottak. Debreczen 1884. jan. 22. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester.

Véletlen szerencsétlenség Budai András, sámsoni illetőségű, 25 éves, nős, bérengazda, a Gerébly Fülöp ur sámsoni birtokán f. hó 21-én d. u. 1 óra tájban egy már csövű puská megtöltése alkalmával a már megtöltött cső elsülvén, nevezett homlokán találta; a szerencsétlen a helybeli közkórházba szállítottatott, hol azóta folytonosan és megszakítás nélkül alszik; felgyógyulása bizonytalan.

A mai diszeloadás iránt oly óriási érdeklődés mutatkozik a melyhez hasonlót a debreczeni színház eddigelé még alig ért el. A jegyek második söt barmadik kéztől is mesés áronon vásároltatnak, és boldog aki 2 frtért egy karzati jegyhez juthat. A karzat kopott falai ugyancsak fognak bámolni ma este azon szokatlan látványon a melyet a közönség fog nyujtani. Értesülésünk szerint oly distingváló nézői is lesznek, a kik nem csak a debreczeni színház karzatán, de születésük adta joguknál fogva még a felsőházban is helyet foglalhatnak. Ez eddig ugyan még nem rejt méhében valami különösebb bajt; most már csak attól félünk hogy a

karzat falai saját gyengeségük tudatában szülnék fog nakkibonyulni.

Kossuth Lajos levelei. A nemzeti muzeum levéltára közelébb Kossuth Lajosnak 16 darab érdekes és nagybecsű levelét szerezte meg, melyek az 1844—1846. évközéből származnak s mindnyája báró Vessényi Miklóshoz van írva. E levelek, melyek némelyike lapokra terjed, fontos és beces történeti adatokat tartalmaznak s igen élénk világot vetnek az akkori mozgalmas eseményekre s egyszersmind kiegészítik a muzeumi levéltár e nembeli gazdag gyűjteményének hézagait.

A debr. ipar és kereskedelmi kamara a következő hirdetmény közzétételére kért fel bennünket: A nagyméltóságú m. kir. földmívelés ipar és kereskedelmügyi miniszteriumnak Budapestben 1884. január 17-ikén 1795. sz. a. kelt értesítése szerint a román hivatalos lap „Monitorul Oficial” f. é. január 4-ik száma az ottani közmunka miniszteriumnak egy hirdetményét közli, melyben a román vasutak számára 80000 kgr. első minőségű repezoalajnak szállítása iránt pályázat nyitattik. A szállításnak következő részletekben kell történnie, 1. f. é. márczius 31-ig 20000 kgr. 2. f. é. június 15-ig 30000 kgr. 3. f. é. október 15-ig 30000 kilogram. Az ajánlatok f. é. febr. 15-ig napjának délutáni 2 óráig nyujtandók be Bukarestben a vasutak főigazgatóságának (P.) osztályához „Ofersa pensu ulciu de rapita” borszék alatt. Mindegyik ajánlathoz 1 hgr. mostra és biztosítékul az érték 5%-a melléklendő. A belyegilletékeket és egyéb díjakat az ajánlattevő viseli. Közlelebbi felvilágosítást Targovise kerületi hatóság gazdasági osztályában nyerhetni. Miről az érdekeltek körök tudomásul tisztelettel értesittetnek.

Vakmerő ugrásra szánta rá magát egy uri ember a napokban. Az illető Nagyváradig váltott jegyet Debreczenből, azonban utközben elaludt, s a vonat tovább vitte Erdély felé. — Az utas akkor vette észre magát, midőn már F. Vászárhelyhez közel rohogott a vonat. Kinyitotta a koci ajtaját s pillanat alatt leugrott a sebesen haladó vonatról. Az utasok látták a vakmerő sajtortálat, ugyszintén azt is, hogy az utas néhány perc múlva összeszedelzködött a földön s megindult a haladó vonattal ellenkező irányba Nagyvárad felé. Azt hiszik, hogy nem történt semmi baja.

Iszonyu büntett. Nagyváradon egy szenzációt keltő eset forgott és forog közszádon, melynek szomoru hősnője egy előkelő családnál alkalmazásban volt francia nevelő. J. H. francia nevelőnő szerelmi folytatott s lovagjának csabító szerelmes szavai oly utra vezették, melyet a biin utjának szoktak nevezni. Titkos szerelmének gyümölese lett. Anyának érezte magát, s hogy büntét és szégyenét a világ előtt elleplezze, még nagyobb bűnbe sodorta magát. A mint szerelmének gyümölese egy kis szőke leányka, napvilágra jött, első dolga volt a kis ártatlan teremést az emésztő gödörbe dobni. A lelketlen anya, mint a vizsgálat a boncolás alatt kiderítette, előbb vagy megfojtotta a kisdedit, vagy elevenen dobta az emésztő gödörbe, a hol a bűzös gázok ölték meg. A borzasztó tett azonban nem maradt titokban, mert a nő beteg lön s a megjelent orvos constatálta a betegség okát, egyuttal pedig kötelességéből kifolyólag feljelentette az esetet a hatóságnak, mely ez ügyben a vizsgálatot megindította s bár a nő először tagadta iszonyu bűnét; az emésztő gödörben megtalált gyermek hullája minden állítását megerősölte. A lelketlen francia nevelőnő apólas végett a szüldébe szállítottatott, a honnét felgyógyulása után át fog adatni a bünyenyítő törvénytörvényeknek.

A függetlenség ügye.

Verhovay Gyula, a Függetlenség kiadó-tulajdonosa ezélett négy nappal beadványt intézett a fővárosi polgármesteri hivatalhoz, az ismert kauzió-ügy tárgyában. Mellékelte Csatar Zsigmond ingatlan birtokainak telek-nyomvi jegyzőkönyveit, s a bírói becslési jegyzőkönyveket, mely utóbbiak szerint a birtok állítólag meg felel a törvényes óvadéknak. A fővárosi polgármesteri hivatal e beadványt áttette a városi főügyészhez, dr. Toldyhoz, véleményezés végett.

A főügyész azonban a jelen beadvány

tárgyában a kauzió ügyében nem hozhat addig határozatot, míg az iratok a képviselő háztól, Verhovay Gyula mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában vissza nem érkeznek a vizsgáló bírőhoz. A belügyminiszter ugyanis egyik leiratában Csatar Zsigmond harasztí birtokára nézve valami kifogást tett; ez a leirat is a többi aktákkal együtt a képviselőháznál van, a hol csak képviselőnek van joga megtekinteni. A városi főügyész tehát kénytelen bevárni, míg az iratok visszaérkeznek a vizsgáló bírőhoz. — Addig pedig, míg a főügyész nem adja be véleményes jelentését a polgármesteri hivatalnak arra nézve, vajjon az újabb benyujtott kérvény alapján Csatar Zsigmond ingatlanai elfogadhatók-e óvadék gyanánt vagy sem, a polgármesteri hivatal nem hajtja végre a belügyminiszter tegnapi rendelését, mely szerint a lap megjelenése meggátolandó.

Legújabb.

„Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.

Budapest, jan. 24. A képviselőház a közoktatási költségvetést tárgyalja, és azt ma befejezi. Következik az igazságügyi költségvetés.

Pétevár jan. 24. Alaplatának nyilvánítják a hirt mintha a kormány az Ausztria magyarországi zsidóknak oroszországban való letelepülést megtiltotta volna és hogy a letelepülteket orosz állampolgárság fölvételére, vagy kivándorlásra kényszerítette volna.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

A Estudiantina Espagnola dal-társulat fellépte.

A TISZT URAK A ZÁRDÁBAN.

Operette 3 felv.

VASUT.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk. d. e.	3 ó. 45 p.
"	" d. u.	3 ó. 19 p.
Szatmárról	" d. e.	11 ó. 27 p.
"	" este	8 ó. 30 p.
Kassáról	" d. e.	11 ó. 42 p.
"	" este	8 ó. 07 p.

Debreczenből indul:

N. Várad—B.-pest felé	d. e.	11 ó. 50 p.
"	este	8 ó. 50 p.
Szatmár felé	" d. e.	4 ó. 15 p.
"	" d. u.	3 ó. 49 p.
Kassa felé	" d. e.	7 ó. 57 p.
"	" d. u.	3 ó. 39 p.

Felölös szerkesztő és kiadó lapnajtájonos Vértessy Arnold. Főmunkatársi: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

De hát miért jobbak?

Hogy miért jobbak mint más szerek? Erre a kérdésre, melyet már oly gyakran hallottunk, midőn a Brandt-féle svájci labdacokról volt szó, ez a válaszuk: Hát egyszerűen azért, mert nem mint a keserű vizek, sők, mixturák és pirulák rögtön s erőszakosan hatnak, a beleket gyöngítve s ez által még később nagyobb székrekedést okozva, — hanem azért, mert a svájci labdacok, kelletlenül jobban nem izgatják a beleket, az izmokat erősítik és lassankint minden orvosi szer használatát általában fölöslegessé teszik. Doboziokint 70 krjával minden ismertebb gyógyszerháznál kapható.

Vételekor különösen ügyelni kell arra, hogy minden dobozon rajta legyen a fehér kereszt vörös mezőben, mint szintén Brandt Richard névalírása.

Alóírott debreczeni ipar és kereskedelmi bank elad napi árfolyamon:

- 4¹/₂ 0-os magyar földhitelintézeti zálogleveleket,
- 5⁰/₀-os pesti hazai első takarékpénztár kötvényeket,
- 5⁰/₀-os magyar jelzálog hitelbank zálogleveleket,
- 5¹/₂ 0-os kisbirtokosok földhitelintézete zálogleveleit

és ezen értékpapirokat biztonságuk és azon előnyüknél fogva, hogy adó és egyéb levonásoknak alávetve nincsenek tőkebefektetésre különösen ajánlja.

Debreczeni ipar és kereskedelmi bank.

DEBRECZENI HIRLAP

TARSADALMI, SZÉPIRODALMI és KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Debreczen város olvasó közönségéhez.

Régen érzett hiányt óhajt a „DEBRECZENI HIRLAP“ pótolni. — Egy olyan város, mint Debreczen, s olyan intelligens közönség, mint e városé méltán igényelheti, hogy napisajtója legyen. Az események oly rohamosan haladnak egymásután, hogy mulasztásnak tartanók továbbra is azt, hogy két napig: csütörtök estétől szombat estig hirlapi értesítés nélkül hagyjuk a közönséget.

Természetes dolog, hogy e sorok Debreczen város azon olvasó közönségéhez szólnak, a melyik nem úgy gondolkodik, hogy neki mindegy ha a

péntek napi helyi eseményekről

— néha talán igen fontosak — csak szombaton este értesül, hanem a melyik egy-két forintnyi évenkénti áldozattól nem riad vissza, csak hogy az események folytonosságát élénk figyelemmel kísérhesse.

Lapunk nem politikai lap, és a pártok érdekeinek semmiféle tekintetben sem lesz soha alá vetve, azonban társadalmi kérdésekben szívesen szolgáljuk mindazon közérdekeket, melyek nem vezetnek személyeskedésre hanem a társadalmi előrehaladás útján járnak.

Lapunk tisztán társadalmi kérdésekkel foglalkozik, s minden időben főgondja lesz, hogy a helyi érdekeket képviselje.

Minden számban lesz egy-két sőt az eseményekhez képest több helyi czikkünk. Főszólyt fogunk fektetni a péntek napi hírekre, s erről már az első számunkból is meggyőződhetek az olvasók.

A lap egy jórészt szenteljük szépirodalmi közleményeknek, s ehhez számos fővárosi neves író közreműködését ígerte meg, úgy hogy lapunk oly

irodalmi színvonalon

fog állani, hogy reményünk van, hogy a debr. közönségnek egyik legszívesebben olvasott lapja lesz a „Debreczeni Hirlap“

Intézkedtünk, hogy a „Debreczeni Hirlap“ távirati értesítést is hozzon, és így a péntek napi országgyűlés, főrendiházi ülés, vagy bármilyen fontos eseményről is közöl táviratokat.

Szóval e lap teljesen kiegészítője lesz, a két helyi lapnak, melyek tudvalevőleg pénteken nem jelennek meg.

Az előfizetési ár helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész	évre	4	forint
fél	„	2	„
negyed	„	1	„

Tisztelettel kérjük a közönség szíves pártfogását.

VÉRTESI ARNOLD

kiadó.

A „DEBRECZENI HIRLAPRA“ előfizetheti helyben könyvkereskedések útján, és Mendelovics Lajos szivartörszékében és a kiadóhivatalban.

A hirdetési oldalra felhívjuk a kereskedő és iparos világ figyelmét.

A „Debreczeni Hirlap“ hirdetéseket igen olcsón fogad el közlésre.

KARCZAG VILMOS

szerkesztő.

MEGHIVÁS.

Az alföldi takarékpénztár Debreczenben, folyó év február hó 10-én délelőtt 10 órakor az iroda helyiségében megtartandó

XI-ik rendes közgyűlésre

a t. cz. részvényeseket tisztelettel meghívja.

TÁRGYAK:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.
2. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági évi jelentése.
3. A zárszámla és mérleg betérjesztése.
4. A nyereség mikénti felosztása.

Kelt Debreczen 1884. jan. 19-én tartott ülésből.

Az igazgatóság.

LOBMAYER JÁNOS FERENCZ

ménés-magyarádi

pincze bormérése

van:

B U D A P E S T E N

IV. sebestyén-tér 7-ik szám alatt.

Bejárat az udvarban.

LÖFKOVITS ARTHUR és TÁRSA

órás és ékszerész

ÁRJEGYZÉKE

Debreczen, főpiac-utca 2142. a posta tőszomszédságában.

Ocska arany és ezüst teljes értékekben bevétetik.

EZÜST ÓRÁK JÓTÁLLÁSSAL.	s felebb	GYÜRÜK.	s felebb	ÉKSZEREK	s felebb
Henger férfi óra	9	Ezüst emaille gyűrű	50	14 karatos arany női medaille	8
„ „ kettős fedéllel	12	14 karatos arany női gyűrű	2	Ugyanaz valódi gyémánttal	15
Horgony	14	„ „ pecsét	4	Gyönyörű ezüst férfi mellű	2
„ „ kettős fedéllel	16	„ „ facon	5	14 karatos arany	6
Remontoir kulcs nélkül huzható	14	„ „ karika üres	3	Legujabb ezüst női	2
„ „ finom	16	„ „ tömör	5	14 karatos arany női	15
„ „ kettős fedéllel	18	Valódi gyémánt gyűrű	8	14 karatos ar. garnitúra	20
„ „ finom	24	„ „ férfi	12	„ „ valódi gyémánttal	30
Nickel remontoir	10			„ „ inggomb párja	4
				„ „ lánczomb garnit.	20
Arany órák jótállással.		Fülbevalók.		Ezüstneműek.	
14 karatos női henger	19	14 karatos arany gyermek függő	1	Ezüst gyertyatartó párja	35
„ „ kettős fedéllel	25	„ „ női	3	„ czukorszelence	35
Remontoir	28	Valódi gyémánt	12	„ kenyérgosár	30
„ „ kettős fedéllel	35	Fekete emaille	2	„ névjegytartó	20
Férfi horgony	25	„ „ arany kapocsfal	3	„ gyümölcs-állvány	10
„ remontoir	30	Valódi gránát függő	2	„ kústartó	5
„ „ kettős fedéllel	45	Ezüst lencse	50	„ burrótszelence	6
„ „ erős	70			„ dohányzselence	12
Inga órák jótállással.		Ékszerék.		„ gyermekű eszköz	5
8 napig járó 1 m. hosszú	17	14 karatos arany férfi láncz	19	„ préselt ezüst dessert	9
„ „ óra s félórát ütő	24	„ „ nyakláncz	25	„ sima	14
„ „ 1 m. 30 cm. hosszú	20	Legujabb rövid női láncz	25	„ ezüst étesszők.	15
„ „ óra s félórát ütő	26	14 karatos arany karék	19		
„ „ s negyed	35	Ugyanaz valódi gyémánttal	30		
		Legujabb ezüst karék	3		

Vidéki megrendelések utánvétellel a legpontosabban teljesítetnek.

Minden tárgy a kir. fémjelző hivatal bélyegével van ellátva.

Császárolaj.

Nem robbanó petroleum!

Teljesen tiszta,

SZAG és VESZÉLY NELKÜLI
égőolaj.

Ezen petroleum hasonlíthatlanul szebb és nagyobb világítást ad mint a rendes amerikai petroleum, s a jelentékenyen takarékosabb égés következtében aránylag ennél nem kerül többbe, dacára magasabb árának.

Debreczenben kapható kizárólagosan

Csanak József

ur kereskedésében.

1 kiló 40 kr. 1 liter 32 kr.

KORFF AUGUST

petroleum finomító
Brémában.